

Obsah

Předmluva	9
1. Úvod: Yahoo	13
Část 1 Internetová revoluce	
2. Vize o postteritoriálním uspořádání světa	25
3. Bůh Internetu	43
Část 2 Vláda vrací úder	
4. Proč je důležitá zeměpisná poloha	65
5. Jak státy ovládají Internet	82
6. Čína	108
7. Hnutí sdílení souborů	128
Část 3 Neřesti, ctnosti a budoucnost Internetu	
8. Ctnosti a neřesti státní kontroly	155
9. Důsledky hranic	175
10. Globální zákony	193
11. Závěr: Globalizace ve spojení s nátlakem státu	210
Poděkování	217
Doslov k českému vydání (Petr Koubský)	219
Poznámky	231
Rejstřík	265

Nové komunikační technologie přináší každému jedinci okamžitou a nenucenou vzájemnou komunikaci s ostatními, prakticky smazávají ... politické členění světa a činí volný obchod univerzálním. Díky technickému pokroku již neexistují žádní cizinci a můžeme se těšit na postupné přijetí společného jazyka.

Cosmopolitan, únor 1893¹

Tato slova inspiroval vynález telegrafu. O sto let později se pod vlivem další technické revoluce zvedla podobná vlna nadšení. V 90. letech 20. století akademici, ředitelé velkých firem i všemožní vědci považovali Internet za hnací motor nové globalizace, která podkope autoritu a význam klasického státu. Zdálo se, že příchod Internetu je předzvěstí nového způsobu uspořádání lidských záležitostí, který nás navždy vysvobodí z tyranie teritoriálních vládců.

Tato kniha popisuje osud podobných představ. Vypráví příběh o Internetu, který v 90. letech 20. století začal narušovat moc jednotlivých státních správ, a následně v boji vlád těchto států o ovládnutí tohoto významného média bez hranic. Je to příběh o smrti snu o kyberkomunitách, které si vládnou samy, a jednou provždy tak uniknou zeměpisným omezením. Je to také příběh o zrození a prvních letech nového druhu Internetu – územně ohraničené sítě, kde regionální zákony, státní moc a mezinárodní vztahy mají stejný význam jako technická invence.

Do poloviny první dekády 21. století, kde náš příběh končí, došlo v této síti k výrazným změnám. Internet 90. let 20. století, kterému dominovala Amerika a angličtina, dospěl a respektuje

různé hodnoty, jazyky a zájmy stovek milionů nových uživatelů z celého světa. Architekturu Internetu zformovaly vrtochy a důslednost mocných vlád v USA, Číně a Evropě. Pro boj o kontrolu nad Internetem jsou charakteristické šarvátky mezi velmocemi a jejich „síťovými ideologiemi“.

Své vyprávění jsme rozdělili do tří témat. První se zaměřuje na skutečnost, že i pro ty nejpřevratnější globální komunikační technologie hrají stále velmi důležitou roli zeměpisná poloha a nátlak států. V 90. letech mnoho lidí věřilo, že státy by neměly ovládat lokální dopady internetové komunikace, která přichází ze zahraničí, a neměly by tedy prosazovat místní zákony týkající se svobody projevu, trestných činů, autorských práv a řady dalších věcí. Posledních deset let však ukázalo, že státní správa má k dispozici celou řadu možností, jak mezistátní internetovou komunikaci ovládat, a tak na vlastním území pomocí donucovacích prostředků prosazovat své zákony.

Druhá část této knihy se zaměřuje na to, jak se Internet rozpadá a začíná být omezován hranicemi. Není ani řeči o tom, že by sjednotil svět, naopak jazyk Internetu, jeho obsah i normy se podřizují místním podmínkám. Výsledkem je Internet lišící se mezi národy a oblastmi, které stále více oddělují bariéry v podobě přenosové kapacity, jazyka a filtrovacích nástrojů. Tento rozparcelovaný Internet odráží tlaky shora od vlád, které mu v rámci svého území vnucují své zákony. Současně je ale i výsledkem tlaků zdola: od jednotlivců na různých místech, kteří požadují, aby Internet odpovídal místním zvyklostem, a od tvůrců webových stránek a dalších poskytovatelů obsahu, kteří jeho vzhled upravují tak, aby tyto požadavky uspokojili.

Mnoha lidem se smrt Internetu bez hranic nelíbí. Naše třetí téma se soustředí na skutečnost, že v rozporu s tím, co mnoho lidí předpovídalo, má zeměpisně ohraničený Internet řadu nedoceňovaných výhod. Občané chtějí, aby je jejich stát chránil před vzájemným poškozováním prostřednictvím Internetu a aby zablokoval nebezpečí přicházející ze zahraničí. Firmy potřebují právní systém, který jim zaručí stabilitu i v prostředí počítačových sítí a umožní rozvoj internetového podnikání. Ohraničený

Internet navíc zohledňuje reálné a významné rozdíly mezi národy na různých místech světa a umožňuje, aby se díky tomu stal efektivnějším a užitečnějším nástrojem komunikace.

Ohraničený Internet má i své nevýhody. Jak státy zvyšují svou kontrolu, přenášejí své špatné vlastnosti i do Internetu. Autoritářská Čína používá síť jako nástroj politické kontroly a podpory svého hospodářství. Dokonce i v demokratických společnostech mohou zásahy státu v Síti odrážet nešvary a nedokonalosti politického procesu. My tyto ani další obdobné slabé stránky celého procesu nepodceňujeme, myslíme si ale, že smrt vize anarchistického Internetu z 90. let by měla být oplakávána jen trochu. Decentralizované ovládání Internetu jednotlivými státy totiž odráží potřeby většiny lidí. Něco jsme tím ztratili, mnohem více jsme však získali.

Éru Internetu charakterizuje ustavičné hledání stále nových a nových „převratných novinek“. Náš příběh ovšem popisuje to staré – přetrvávající význam zeměpisné polohy a fyzického nátlaku, pradávnné principy zákonů a politiky v jednotlivých státech a spolupráci a konflikty mezi nimi. Územně omezená vláda je jedním z významných faktorů v lidských dějinách, který je ve své různorodosti odrazem lidskosti a umožňuje její další rozvoj. Za oparem a magií Internetu leží starší a silnější řád, jehož význam zůstává přes veškeré technologické inovace nevyvrátený.